

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ: Κοινωνική Εργασία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Ζαϊμάκης και Δέσποινα Κομπότη

Οδηγίες σεμιναριακής εργασίας

Η εργασία πρέπει να έχει ως αντικείμενο ένα θέμα που αφορά την κοινωνική εργασία. Ζητήματα κοινωνικής ανάπτυξης, κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, κοινοτήτων δρόμου, κοινωνικής μελέτης, κοινωνικής οργάνωσης του τοπικού, κοινότητας και τοπικής αυτοδιοίκησης, πολυπολιτισμικότητας και κοινωνική εργασία κ.α. Οι σπουδαστές-στριες έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν εμπειρικές εργασίες που θα επικεντρώνονται σε ζητήματα της κοινωνικής εργασίας στην Ελλάδα αξιοποιώντας ερευνητικό υλικό για προγράμματα, δράσεις, κοινότητες κλπ το οποίο καλούνται να τα αναπτύξουν με τη βοήθεια κειμένων από τη σκοπιά της κοινωνικής εργασίας. Επιπλέον οι σπουδαστές-τριες έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν αμιγώς θεωρητικές εργασίες που θα βασίζονται σε επιλεγμένη βιβλιογραφία (κυρίως ξενόγλωσση) και θα παρουσιάζει σύγχρονες προσεγγίσεις στην κοινωνική εργασία. Στην πρώτη περίπτωση καλούνται να διαμορφώσουν ορισμένες βασικές υποθέσεις εργασίας λαμβάνοντας υπόψη και τη σχετική θεωρία στο αντικείμενο και στη συνέχεια να επιχειρήσουν τη διερεύνηση τους μέσα από την ανάλυση πραγματολογικού υλικού που θα προέλθει από διάφορες πηγές (π.χ. ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, επιτόπια παρατήρηση, αποδελτίωση εφημερίδων). Στη δεύτερη, να αναπτύξουν και να αναλύσουν θεωρίες, προσεγγίσεις και αναλυτικά σχήματα που συνδέονται με τη σύγχρονη θεωρία της κοινωνικής εργασίας. Η εργασία πρέπει να είναι δομημένη σε ενότητες και να περιλαμβάνει τις απαραίτητες παραπομπές και βιβλιογραφία. Η δομή της εργασίας περιλαμβάνει εισαγωγή, θεωρητικό, και μεθοδολογικό πλαίσιο (μόνο στην περίπτωση των εμπειρικών εργασιών), ανάπτυξη κύριων θεματικών και συμπερασμάτων, επίλογο και βιβλιογραφία. Σε ορισμένες περιπτώσεις εργασιών έχουμε παράρτημα στο τέλος με πρωτογενές υλικό (κείμενα αυτούσιων συνεντεύξεων, αποσπάσματα εφημερίδων κλπ.).

Η δομή της εργασία μπορεί να περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

1. Εργασίες εμπειρικού χαρακτήρα
 - **Εισαγωγή**

Σκοπός και σημασία της εργασίας, σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο της εργασίας.

- **Θεωρητικό πλαίσιο:**

Παρουσίαση και σύντομη ανάλυση των βασικών εννοιών που θα χρησιμοποιήσουμε στην εργασία Π.χ. κοινοτική εργασία, κοινωνική οικονομία .

- **Μεθοδολογία**

Περιγράφουμε τους βασικούς άξονες των μεθοδολογικές μας επιλογών, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και τα κριτήρια επιλογών τους. Αναφερόμαστε στις τυχόν δυσκολίες και σε δεοντολογικά προβλήματα που ανακύπτουν στην ερευνητική διαδικασία. Η κριτική διερεύνηση της διαδικασίας εμπλοκής μας στην έρευνα και ο έλεγχος προκαταλήψεων και αξιολογικών προσανατολισμών μας θα συνεισφέρει σημαντικά στο τελικό αποτέλεσμα.

- **Κυρίως θέμα:**

Παρουσίαση των βασικών μας ευρημάτων και των αναλυτικών μας δεδομένων μέσα από διακριτές θεματικές ενότητες. Επισήμανση ιδιαίτερων σημείων, συγκρίσεις με τα αποτελέσματα αντίστοιχων μελετών ή με υφιστάμενες θεωρητικές παραδοχές. Προσπάθεια σύζευξης θεωρητικών υποθέσεων και εμπειρικών δεδομένων. Έκθεση των βασικών συμπερασμάτων που προκύπτουν από την επεξεργασία και ανάλυση του πραγματολογικού μας υλικού.

- **Επίλογος**

Σύνοψη, προτάσεις και προβληματισμοί.

- **Βιβλιογραφία**

- **Παράρτημα**

2. Εργασίες θεωρητικού περιεχομένου

- **Εισαγωγή**

Σκοπός και σημασία της εργασίας, σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο της εργασίας.

- **Κυρίως θέμα**

Οργανώνεται γύρω από κεντρικές έννοιες που θα αναλύσουμε στην εργασία μας και θα αποτελέσουν τις ενότητες μας. Ο φοιτητής-τρια καλείται να παρουσιάσει απόψεις και θεωρίες συγγραφέων, να αναλύσει σε βάθος έννοιες, να εκφράσει και να υποστηρίξει με επιχειρήματα τις απόψεις και τις ιδέες του και να προσεγγίσει με κριτικό τρόπο ζητήματα κοινοτικής εργασίας (π.χ. η έννοια της κοινότητας, κοινωνική ένταξη και αφομοίωση). Η ανάλυση μας προσπαθεί να αναδείξει διαφορές και ομοιότητες σε διαφορετικές προσεγγίσεις και να τονίσει σημαντικά σημεία σε αυτές τις προσεγγίσεις.

- **Επίλογος**

Σύνοψη των θέσεων που παρουσιάστηκαν, προτάσεις και προβληματισμοί.

- **Βιβλιογραφία**
- **Παράρτημα**

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Η εργασία πρέπει να αναδεικνύει την ικανότητα του σπουδαστή-τριας να προσεγγίζει αναλυτικά και μεθοδικά ζητήματα κοινοτικής εργασίας. Η δυνατότητα αναλυτικής σύνδεσης θεωρητικών θεμάτων με την εμπειρική πραγματικότητα κρίνεται σημαντική. Η αξιοποίηση και η πρόσβαση σε πρωτογενές υλικό π.χ η συνέντευξη με νέους άστεγους ή με επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών θα ληφθούν υπόψη στην τελική αξιολόγηση. Εργασίες με θεωρητικό χαρακτήρα είναι ευπρόσδεκτες ιδιαίτερα όταν παρουσιάζουν σύγχρονες θεωρήσεις με επιστημονικό ενδιαφέρον. Επισημαίνουμε ότι η χρήση ξένης βιβλιογραφίας είναι απαραίτητη αφού η ελληνόγλωσση είναι περιορισμένη. Η χρήση πολλαπλών πηγών, εμπειρικών ή θεωρητικών, θα εμπλουτίσει το αναλυτικό βάθος της εργασίας.

Απόψεις τρίτων που χρησιμοποιούνται στα κείμενα πρέπει να συνοδεύονται από την αντίστοιχη παραπομπή. Αντιγραφές από βιβλία ή το διαδίκτυο χωρίς παραπομπές δεν θα λαμβάνονται υπόψη και τέτοιου τύπου εργασίες θα επιστραφούν στους συγγραφείς τους.

Η αξιολόγηση σας θα βασιστεί πρωτίστως στο περιεχόμενο και την ποιότητα της τελικής εργασίας. Η καινοτομία και η πρωτοτυπία του θέματος και των πηγών θα αξιολογηθεί θετικά. Οι εργασίες πρέπει να παραδοθούν σε ηλεκτρονική μορφή το αργότερο μέχρι την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου

1. Έκταση, μορφή και ενότητες :

Τα κείμενα θα πρέπει να κατατεθούν σε ηλεκτρονική μορφή (σε κειμενογράφο Word). Το κυρίως κείμενο δεν πρέπει να υπερβαίνει το όριο των 2.500 λέξεων (για εργασία ατομική). Το αντίστοιχο όριο για εργασίες ομαδικές είναι 4.000 για 2 άτομα, 5.000 για 3 άτομα και 6.000 για 4 άτομα, πάντα συμπεριλαμβανομένης και της βιβλιογραφίας σε ενάμισι διάστημα και με χαρακτήρες 12άρια Times New Roman.

Οι παράγραφοι να είναι με κενό μεταξύ τους και να σημειώνονται με εσοχή 1 εκ.

- Το κείμενο πρέπει να χωρίζεται σε ενότητες που θα έχουν τίτλους.

- Το κείμενο πρέπει να έχει σύντομη εισαγωγή και να μην υπερβαίνει τις δυο σελίδες) και επίλογο στον οποίο θα διατυπώνονται συμπερασματικές ή και αναστοχαστικές παρατηρήσεις για το άρθρο.
- Τα εισαγωγικά να είναι τα ελληνικά «...», εκτός από τις ξενόγλωσσες βιβλιογραφικές παραπομπές όπου χρησιμοποιούνται τα αγγλικά "...". Τα παραθέματα να είναι όλα με ελληνικά εισαγωγικά.
- Τίτλοι βιβλίων ή άλλες υπογραμμίσεις μέσα στο κείμενο να είναι με πλάγια. Δεν χρησιμοποιούνται έντονοι (bold) χαρακτήρες.
- Το κείμενο πρέπει να συνοδεύεται από μικρή περίληψη.

2. Βιβλιογραφία, παραπομπές και υποσημειώσεις:

Ακολουθείται το αγγλοσαξονικό σύστημα, με βιβλιογραφία συγκεντρωμένη στο τέλος του άρθρου και σε χωριστή σελίδα, και βιβλιογραφικές παραπομπές μέσα στο κυρίως κείμενο, σε παρένθεση.

Υποσημειώσεις (με δείκτη στο κυρίως κείμενο) διευκρινιστικού χαρακτήρα: πρέπει να είναι σε συνεχή αρίθμηση, να εμφανίζονται στο κάτω μέρος των σελίδων του κειμένου και να είναι σε 10άρια Times New Roman σε ενάμιση διάστιχο .

Εάν στις υποσημειώσεις υπάρχουν συμπληρωματικές βιβλιογραφικές παραπομπές, θα ακολουθείται και εδώ το αγγλοσαξονικό σύστημα παραπομπής.

Στη **Βιβλιογραφία**, κατά το αγγλοσαξονικό σύστημα, θα τηρούνται τα παρακάτω:

- οι βιβλιογραφικές αναφορές πρέπει να αναγράφονται χωρίς κενό μεταξύ τους και να είναι σε 12άρια Times New Roman . Από τη δεύτερη σειρά σε κάθε βιβλιογραφική αναγραφή αφήνουμε εσοχή 1 cm (βλ. παρακάτω τα παραδείγματα)
- αναφορά βιβλίου: επώνυμο συγγραφέα [κενό] αρχικό μικρού ονόματος, έτος έκδοσης, πλήρης τίτλος σε πλάγια γράμματα, μτφρ. ονοματεπώνυμο [εάν υπάρχει], τ. αριθμ. [εάν είναι πολύτομο], τόπος: εκδοτικός οίκος
- Το επίθετο προηγείται του αρχικού του μικρού ονόματος μόνο στην αρχή των αναφορών για να διευκολυνθεί η αλφαβητική σειρά παράθεσης των βιβλίων. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις το μικρό όνομα προηγείται του επιθέτου

Παραδείγματα:

Jarvie G. και J. Maguire, 1994, *Sport and Leisure in social thought*, Λονδίνο - Νέα Υόρκη: Routledge.

Ελίας Ν., 1997, *Η εξέλιξη του πολιτισμού: ήθη και κοινωνική συμπεριφορά στη νεώτερη Ευρώπη*, μτφρ. Ε. Βαϊκούση, τ. Α', Αθήνα: Νεφέλη.

Μπελ Ν., 1999, *Ο πολιτισμός της μεταβιομηχανικής δύσης*, μτφρ. Γ. Λυκιαρδόπουλος, Αθήνα: Νεφέλη.

- αναφορά άρθρου σε περιοδικό: επώνυμο συγγραφέα [κενό] αρχικό μικρού ονόματος, έτος έκδοσης, «τίτλος άρθρου», τίτλος περιοδικού, αριθμός τόμου, (αριθμ. τεύχους), αριθμ. σελίδων.

Παράδειγμα:

King A., 2000, "Football fandom and post-national identity in the Europe", *British Journal of Sociology* 51 (3): 419-442.

- αναφορά άρθρου σε εφημερίδα: επώνυμο συγγραφέα [εάν υπάρχει], αρχικό μικρού ονόματος, έτος έκδοσης, «τίτλος άρθρου», εφ. τίτλος εφημερίδας, ημερομηνία. Εάν το άρθρο είναι ανυπόγραφο, ξεκινάμε από τον τίτλο· η αναφορά κατατάσσεται στη βιβλιογραφία αλφαβητικά, βάσει της πρώτης λέξης του τίτλου. Εάν το κείμενο αποτελεί μέρος ευρύτερου αφιερώματος μπορούμε να το αναφέρουμε.

Παράδειγμα:

Γιαννιτσιώτης Γ., 2004, «Γυναικείες και εργατικές Ολυμπιάδες: ο αθλητισμός των άλλων», εφ. *Το Βήμα*, Κυριακή 1 Αυγούστου 2004 (Ειδικό Ένθετο: «Ολυμπιακοί Αγώνες και πολιτική»).

- αναφορά άρθρου σε συλλογικό τόμο ή σε πρακτικά συνεδρίου: επώνυμο συγγραφέα [κενό] αρχικό μικρού ονόματος, έτος έκδοσης, «τίτλος άρθρου», στο: ονοματεπώνυμο επιμελητή/ών (επιμ.) [εάν υπάρχει], τίτλος τόμου, μτφρ. ονοματεπώνυμο [εάν υπάρχει], τ. αριθμ. [εάν είναι πολύτομο], τόπος: εκδοτικός οίκος, αριθμ. σελίδων.

Παραδείγματα:

Armstrong G. και D. Hobbs, 1994, "Tackled from behind", στο: R. Giulianotti, N Bonney, M. Herworth (επιμ.), *Football violence and social identity*, Λονδίνο και Νέα Υόρκη: Routledge, 191-222.

Κουρουκλή Μ., 1993, «Οικογενειακές δομές και πρότυπα διαμονής στην Κέρκυρα τον 19^ο αιώνα», στο: Ε. Παπαταξιάρχης και Θ. Παραδέλλης (επιμ.) *Ανθρωπολογία και παρελθόν: συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Ελλάδας*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 307-326.

Όταν στο βιβλίο δεν αναφέρεται ο χρόνος ή ο τόπος έκδοσης σημειώνουμε χ.χ. ή χ.τ. αντίστοιχα.

Σε περίπτωση δημοσιεύσεων του ίδιου συγγραφέα, το επώνυμο και αρχικό ονόματος επαναλαμβάνεται και τα έργα κατατάσσονται χρονολογικά· εάν δυο ή περισσότερα έργα του ίδιου συγγραφέα έχουν το ίδιο έτος έκδοσης, τα διακρίνουμε βάζοντας τις ενδείξεις α, β, γ..., αμέσως μετά το έτος έκδοσης (χωρίς κενό).

Στα ξενόγλωσσα βιβλία βάζουμε πλέον τον τόπο έκδοσης στα ελληνικά, εκτός εάν πρόκειται για όνομα πόλης που δεν έχει δόκιμη απόδοση στα ελληνικά, οπότε, μόνο σε αυτή την περίπτωση, διατηρούμε την ξένη ονομασία. Π.χ.: Λονδίνο, Πίτσμπουργκ αλλά Augsburg, Nîmes.

Όλα τα στοιχεία των βιβλίων αναγράφονται με βάση τη σελίδα τίτλου του βιβλίου και όχι το εξώφυλλο.

Στις **Παραπομπές** μέσα στο κείμενο (ή στις υποσημειώσεις στο τέλος της κάθε σελίδας του κειμένου):

- αναφορά βιβλίου ή άρθρου ή ενυπόγραφου άρθρου εφημερίδας: (επίθετο συγγραφέα [κενό] χρόνος έκδοσης: αριθμ. σελ.).

Παράδειγμα (Κουλούρη 1997: 62)

- αναφορά ανυπόγραφου άρθρου εφημερίδας (και οποιασδήποτε ανυπόγραφης δημοσίευσης): («τίτλος άρθρου» [κενό] χρόνος έκδοσης: αριθμ. σελ. [εάν υπάρχει]). Εάν ο τίτλος είναι μεγάλος, γράφουμε μόνο τις πρώτες λέξεις.

Εάν υπάρχουν συγγραφείς με το ίδιο επώνυμο, προσθέτουμε και το αρχικόνυμο μετά από το επώνυμο: (Παπαδόπουλος Π. 2005: 4) (Παπαδόπουλος Α. 1964: 15).

Εάν στη βιβλιογραφία σας υπάρχει πάνω από μια δημοσίευση του ίδιου συγγραφέα με το ίδιο έτος έκδοσης, το διακριτικό α, β, γ... μετά το έτος έκδοσης τοποθετείται και στην παραπομπή.

Με εκτίμηση

Γιάννης Ζαϊμάκης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης